

Korset i Ryvangen

Ved Skæbnens Tilskikkelse blev det Kirkeministeriet og altsaa hverken Ministeriet for særlige Anliggender eller Krigsministeriet eller noget andet Ministerium, som skulde tage sig af den endog særdeles usædvanlige Begravelsesplads, som Danmarks Frihedskamp og Tyskernes Terrormetoder skænkede det danske Folk i Ryvangen. Og skønt Kirkeministeriet ellers ikke *direkte* har med Begravelsespladser at gøre, idet disse jo henhører under Sognekirkerne, Kommunerne eller Private, saa er det i dette Tilfælde blevet selve Ministeriet, af hvem (i hvert Fald indtil videre) Dispositionerne vedrørende Ryvangens Begravelsesplads afgøres. Der er dog sket det mærkelige, at skønt højtideligt og kirkelig indviet (jævnfør »V. K.«, S. 90 ff), bærer denne Begravelsesplads ikke Navnet Kirkegaard, men har faaet Betegnelsen *Mindelund*, og man kan vel sige, at dette formentlig er sket uden direkte at have været Ministeriets Ønske eller Vilje.

Ordet *Mindelund* betyder i dansk Sprogbrug jo ellers noget andet end en Begravelsesplads. Det betyder et skyggefuldt Sted, en Lund, hvori der er opsat Mindesmærker for et eller andet, især over store Mænd, faldne Soldater o. l.; om noget saadant er der her jo slet ikke Tale, — især kan man jo stadig slet ikke tale om, at der er opsat Mindesmærker. Her har sprogligt Folkets ubevidste Vilje utvivlsomt spillet Myndigheder og Offentlighed

et Puds, idet Folk (især vel Sjællændere) fra den Karakter, som en Del af Stedet udenfor den egentlige Begravelsesplads har, ligefrem har faaet lagt sig Ordet *Lund* i Munden, og det sproglige Øre og Øje har hurtigt opdaget, at det gik, — og der er altsaa gjort dette sproglige Sidespring. — Saadan kan nu Ordenes Liv og Sprogets Udvikling af og til spille Menneskene et Puds, og bl. a. kan dette gaa paa Trods af Logikken og det sædvanlige.

Vi kommer vist til at slaa os til Taals med, at Kirkegaarden, som ligger paa Ingeniørtroppernes Øvelsesplads i Ryvangen og nær ved Ryparken (hvorfra der til en Begyndelse var den eneste Adgang), for Fremtiden kommer til ikke at bære Navnet Kirkegaard eller Begravelsesplads, men trods alt det misvisende Navn: *Mindelund*, — der her altsaa ovenikøbet vil gaa over til at blive som et Egennavn for Stedet: *Mindelunden*.

Ved en anden af de Skæbnens Tilskikkelser, som den pludseligt opdukkende Frihedsdag gav os, blev det ikke (som vist oprindeligt tænkt) en af Kirkens egne Frihedskæmpere, der i Frihedsministeriet blev Leder af Kirkens Ministerium, men en udenfor Kirken, og det blev da en Tid Folketingsmand *Arne Sørensen*, som skulde disponere vedrørende Forholdene i *Mindelunden*. Det vil fra Dagspressen m. v. vides, at der maaske noget hovedkulds blev købt et Mindesmærke, som af en af vore bedste Kunstnere, Billedhuggeren *Axel Poulsen*, var gjort til et andet Sted, — og det er for Billedhuggerens Skyld beklageligt, at der er kommet til at staa lovlig megen Blæst om dette Mindesmærke, der paa Grund af Forholdene hverken er blevet rejst i *Mindelunden* eller paa det oprindeligt tænkte Sted. Men den Side af Sagen løses jo nok engang, og Dagbladene hævder i Novembers Slutning, at Mindesmærket *skal* rejses i Ryvangen. Dette skal være den nuværende Kirkeministers sidste Ord i denne Sag. —

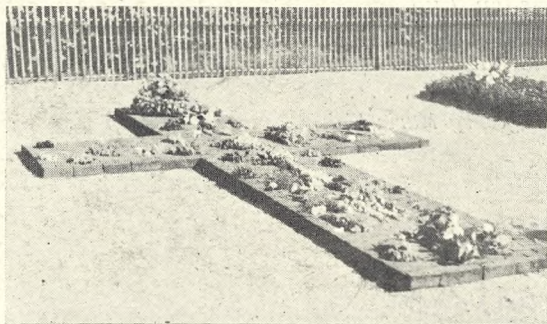


Fig. 263.
Klinkekors i
Mindelunden,
Foto: J. Th. 1946.

Og en anden Side af Sagen synes allerede lykkeligt løst. Vi tænker paa dette, at Kirkeminister Arne Sørensen noget frimodigt gik hen og erklærede noget i Retning af, at han ikke syntes, at der burde rejses noget Kors i Mindelunden, idet man ikke kunde gaa ud fra, at alle de begravede vilde have syntes om noget saadant, — omtrent saadan blev der sagt. Dette var ganske naturligt til stor Forbavselse for Folk saavel i Kirken som udenfor denne. Rejsningen af et Kors turde paa en (senere) kirkeligt indviet Begravelsesplads som Mindelunden og i et kristent Land ikke volde nogen Modstand, — og allermindst da fra en Kirkens Minister. Tværtimod turde man anse Rejsningen af et saadant Symbol som værende noget nær en Selvfølge, — ogsaa for en Kirkeminister.

Læser man nogle af de Henrettedes sidste Breve, maa man nu ovenikøbet uden Forbehold erkende, at det kristne Haab for dem ofte ikke var noget uvæsentligt, — og disse Frihedskampens Helte turde der dog givetvis ydes større Hensyn end dem, for hvem et Kors eventuelt blot var i hvert Fald en ikke særlig vigtig, eller maaske en ligegyldig Ting.

Men det *er* altsaa sket: Mindelunden har faaet sit Kors, som den bør have det, — et Kors, ja, flere, skiftende Kors. De er rejst spontant ved de Mindehøjtider, som har været afholdt derude, og Kors har været rejst i Gran, og hver Grav har været smykket med Grankors. Desuden er der paa fremtrædende Sted i Mindelunden, — der hvor Begravelsesområdet ligesom har sit Klimax, ganske jævnt og ligefrem formet et horisontalt Klinkekors, — noget i Smag med, hvad vi tidligere har afbildet i »V. K.« (jævnf. XIV, S. 132). Og dermed er i hvert Fald indtil videre denne Sag løst paa en anstændig Maade.

Der foreligger intet om, hvorvidt dette Kors er noget endeligt; tværtimod maa man vist af dets Karakter og Stof formode,

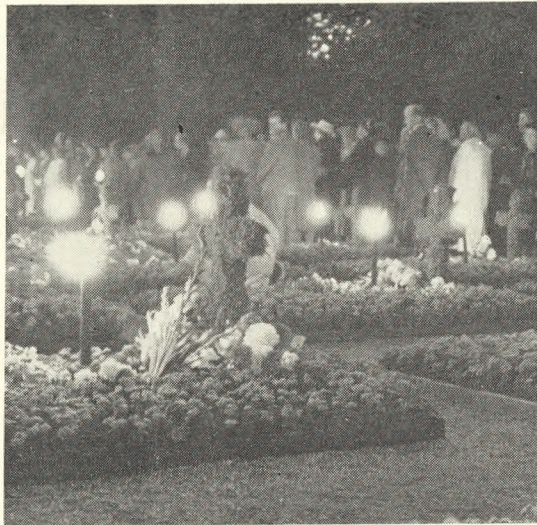


Fig. 264.
Gravene er smykket til Jul med Kors og Gran og med Fakler.

at det er af midlertidig Art, og at den endelige Udsmykning, som en Gang jo dog *maa* komme, vil give et andet Resultat og et andet Billede. Men dette er underordnet. Det principielle er, at Mindelunden i Ryvangen maatte have sit Korsets Symbol, — og at Mindelunden har faaet det, og dermed vil den aldrig miste det, — saa sandt det er et helligt, et viet Omraade under Kirkens og det kristne Folks særlige Omsorg og Pleje. —

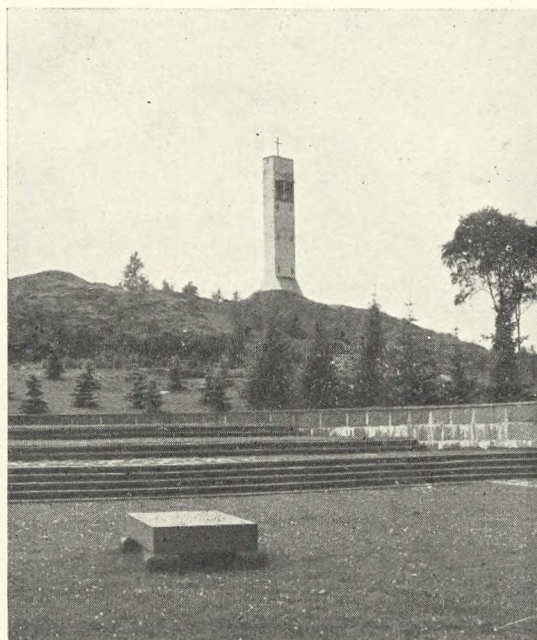


Fig. 265.
Kig over Ceremoni- pladsen imod Klokketaplen (Ark. R. O. Svansson), Kvibergskyrkogården, Göteborg.
Foto: J. Th. 1945.
Se Teksten flg. Sider.